

Kansalaiskysely juomien ja ruokien terveysperusteisesta valmisteverosta

Marraskuu 2022

Tutkimuksen toteutus

- IROResearch Oy:n Tuhat suomalaista -tutkimuksen tiedonkeruu tehtiin internetissä IROResearch Oy:n valtakunnalliseen kuluttajapaneeliin.
- Tutkimuksen otos painotettiin iän, sukupuolen, asuinpaikkakunnan tyyppin sekä maakunnan mukaan vastaamaan suomalaista väestöä valtakunnallisesti.
- Tutkimushaastatteluja tehtiin yhteensä 1000.
- Tutkimuksen tiedot kerättiin 9.-21.11.2022.
- Tutkimuksen tilastollinen virhemarginaali on maksimissaan n. + 3,2 %-yksikköä.

Aineiston rakenne – demografiset taustat

	Kaikki
	N=1000
	%
Sukupuoli	
Nainen	51
Mies	49
Ikä	
18-24 vuotta	9
25-34 vuotta	16
35-44 vuotta	16
45-54 vuotta	15
55-64 vuotta	16
65+ vuotta	28
Koulutus	
Kansa-, perus-, - keskkoulu	7
Ammattikoulu	15
Ylioppilas/lukio	14
Opisto tai vastaava ammatillinen tutkinto	15
Ammattikorkeakoulu tai alempi korkeakouluasteen tutkinto	22
Yliopisto/korkeakoulu (yl. korkea-aste)	25
Muu	1

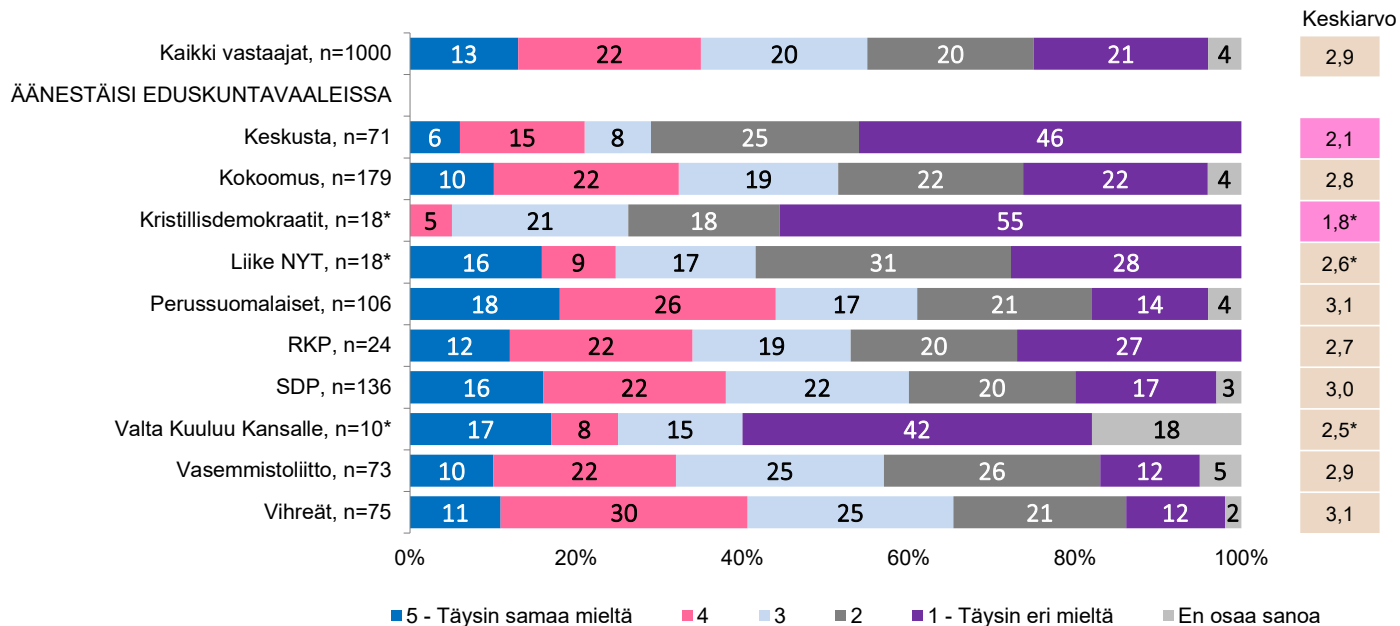
	Kaikki
	N=1000
	%
Ammattiasema	
Työväestö	19
Alempi toimihenkilö	8
Ylempi toimihenkilö	12
Johtavassa asemassa oleva	2
Yksityisyrittäjä	4
Maanviljelijä	1
Opiskelija / koululainen	14
Eläkeläinen	33
Kotiäiti/koti-isä	1
Työtön	5
Muu	1
Asuinpaikka	
Helsinki	12
Espoo, Vantaa, Kauniainen	9
Tampere	4
Turku	3
Muu yli 50 000 asukkaan kaupunki	24
Alle 50 000 asukkaan kaupunki	27
Muu kunta	22

	Kaikki
	N=1000
	%
Talouden bruttotulot	
Alle 10.000 €	7
10.001 - 20.000 €	9
20.001 - 30.000 €	9
30.001 - 40.000 €	11
40.001 - 50.000 €	10
50.001 - 60.000 €	8
60.001 - 70.000 €	7
70.001 - 80.000 €	6
80.001 - 100 000 €	7
100 001 € tai enemmän	8
En osaa/halua sanoa	17

Suosii ulkomaista vaihtoehtoa, jos se on edullisempi 1/2

”Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavan väittämän kanssa? Elintarvikkeiden kuluttajahintojen viimeaikaisen nousun vuoksi ostan aiempaa useammin ulkomaisen vaihtoehdon kotimaisen sijaan, mikäli ulkomainen vaihtoehto on edullisempi.”

Kaikki vastaajat

Kotimaisen tuotannon suosijoiden ja hinnannousun myötä ulkomaalaisiin tuotteisiin siirtyvien määrät ovat kaikkien vastaajien joukossa heikosti kallellaan kotimaisen suosijoiden suuntaan.

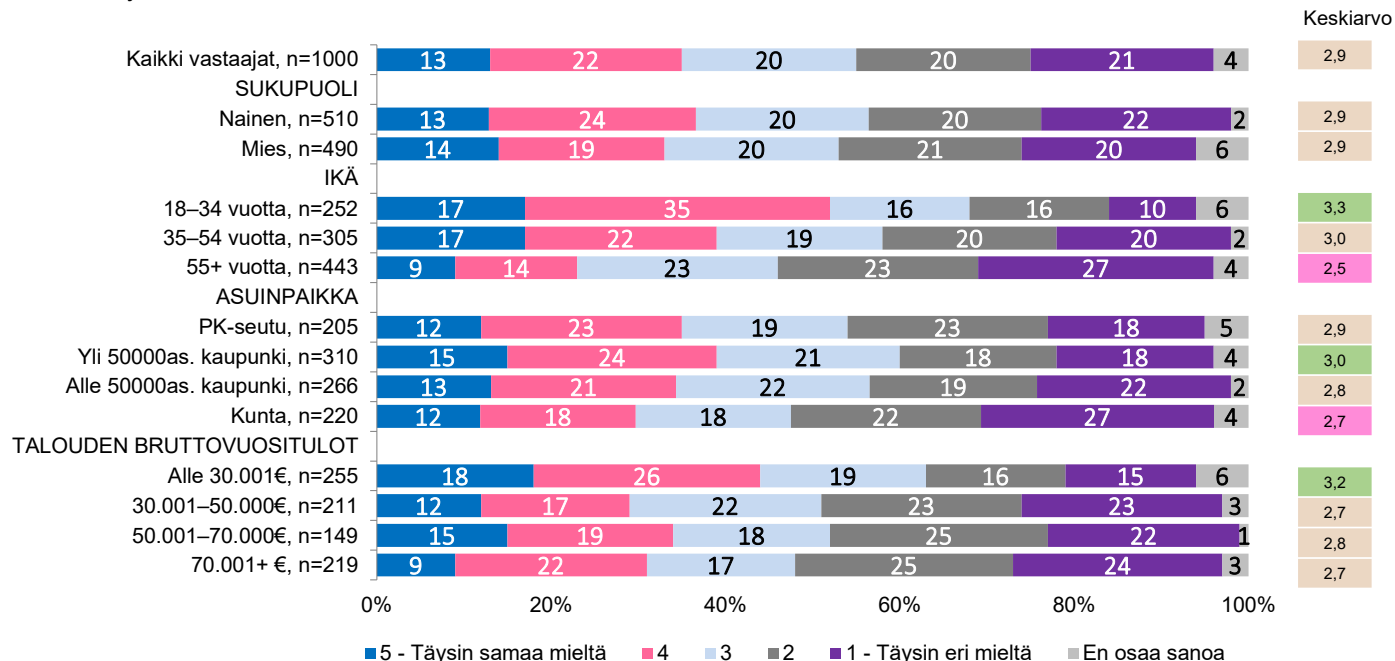
Eri puolueiden kannattajien välillä on suuria eroja siinä suositaanko kotimaista hinnasta riippumatta vai aletaanko ostaa useammin ulkomaalaista.

■ Ero on merkitsevä 99%:n tasolla ylöspäin
■ Ero on merkitsevä 99%:n tasolla alaspäin

Suosii ulkomaista vaihtoehtoa, jos se on edullisempi 2/2

"Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavan väittämän kanssa? Elintarvikkeiden kuluttajahintojen viimeaikaisen nousun vuoksi ostan aiempaa useammin ulkomaisen vaihtoehdon kotimaisen sijaan, mikäli ulkomainen vaihtoehto on edullisempi."

Kaikki vastaajat

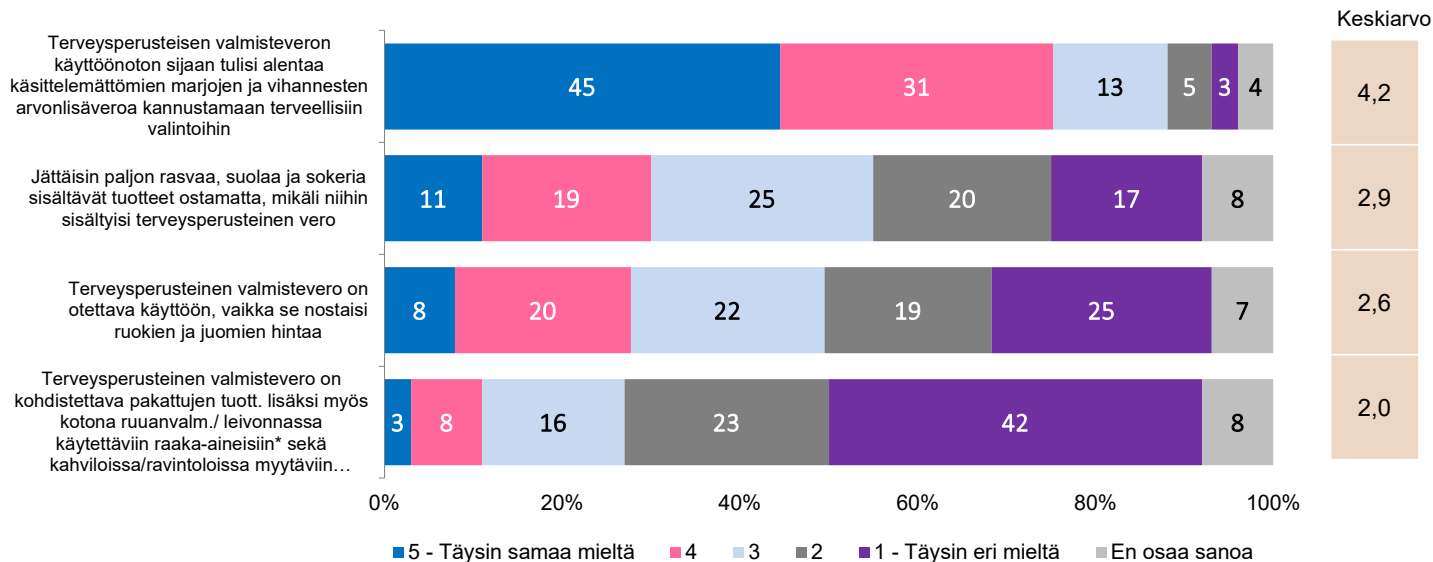

Nuoret ja pienituloiset siirtyvät herkemmin ostamaan ulkomaalaisia vaihtoehtoja hintojen noustessa.

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

”Terveysperusteista valmisteveroa juomille ja elintarvikkeille on ehdotettu ohjaamaan ihmisten valintoja terveellisempään suuntaan, nostamalla esimerkiksi paljon rasvaa, sokeria tai suolaa sisältävien tuotteiden hintoja kaupoissa, kahviloissa ja ravintoloissa. Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?”

Kaikki vastaajat, n=1000

Vastaajat ovat voimakkaasti sitä mieltä, että uuden veron sijaan tulisi alentaa terveellisten tuotteiden arvonlisäveroa ja siten kannustaa terveellisiin valintoihin.

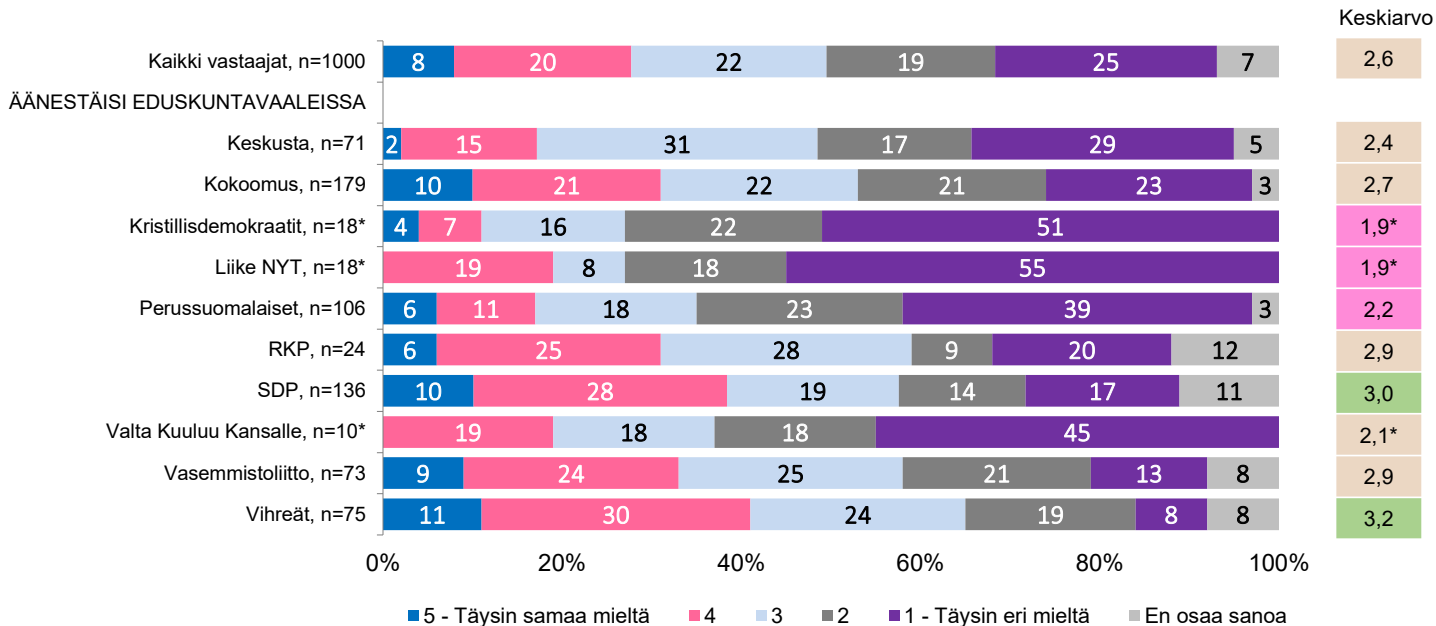
Jos terveysperusteinen vero tulisi, vastaajat kallistuvat hieman useammin sille kannalle, että eivät jättäisi tuotteita ostamatta veron takia.

Enemmistö ei haluaisi veroa voimaan, jos se nostaa hintoja, ja vielä harvempi haluaisi veron koskevan myös raaka-aineita ja tarjoilutuotteita.

Terveysperusteinen valmistevero on otettava käyttöön, vaikka se nostaisi ruokien ja juomien hintaa 1/2

”Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?”

Kaikki vastaajat

Vihreiden ja sosiaali-demokraattien kannattajat suhtautuvat veroon positiivisimmin.

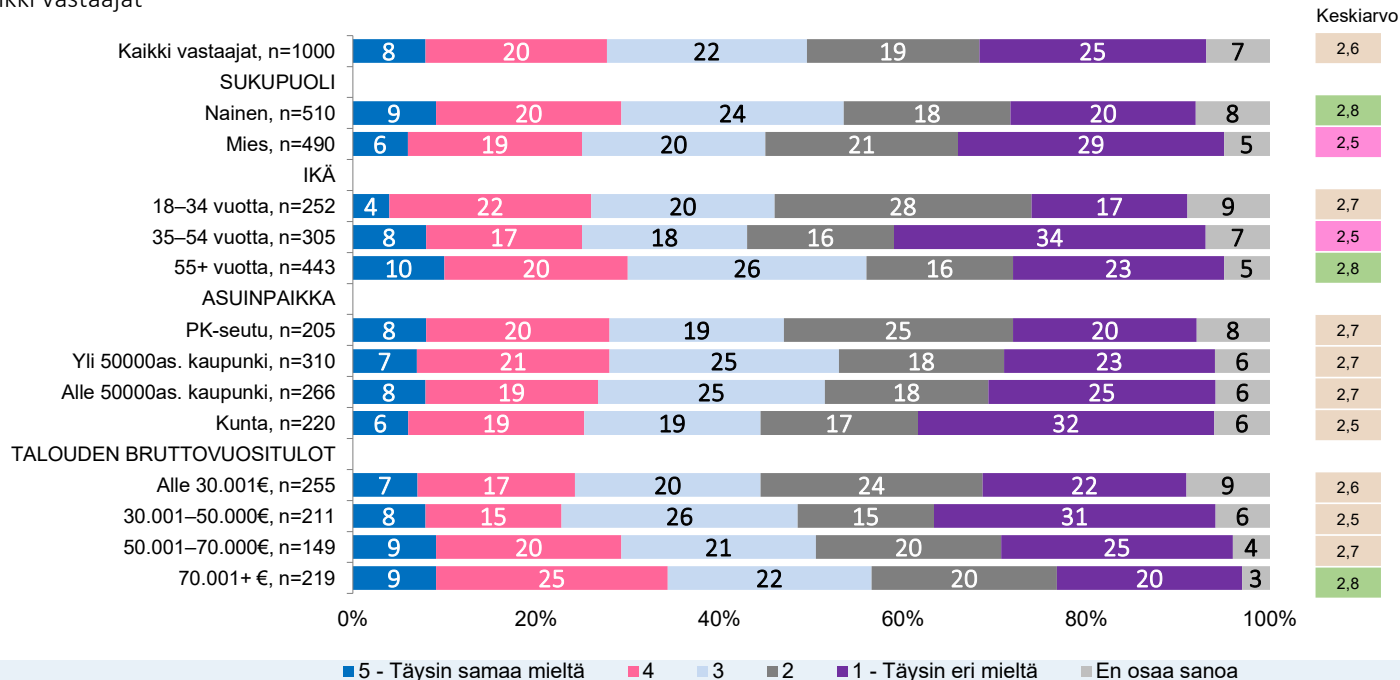
Negatiivisimmin suhtaudutaan pienen vastaajamäärän pienpuolueissa ja perussuomalaisissa.

Ero on merkitsevä 99%:n tasolla ylöspäin
Ero on merkitsevä 99%:n tasolla alaspäin

Terveysperusteinen valmistevero on otettava käyttöön, vaikka se nostaisi juomien ja ruokien hintaa 2/2

”Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?”

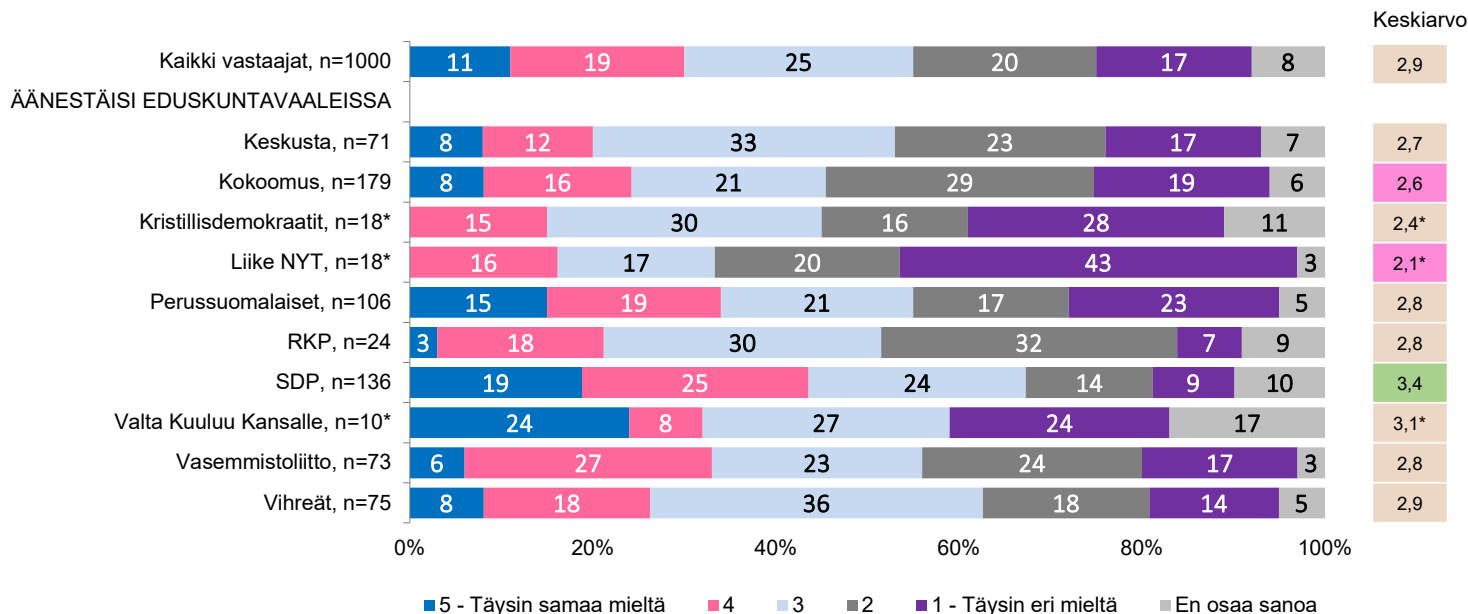
Kaikki vastaajat

Naiset, yli 55-vuotiaat ja hyvätuloiset suhtautuvat terveysperusteiseen veroon suopeammin kuin muut.

Jättäisin paljon rasvaa, suolaa ja sokeria sisältävät tuotteet ostamatta, mikäli niihin sisältyisi terveystieteellinen vero 1/2

”Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?”
Kaikki vastaajat

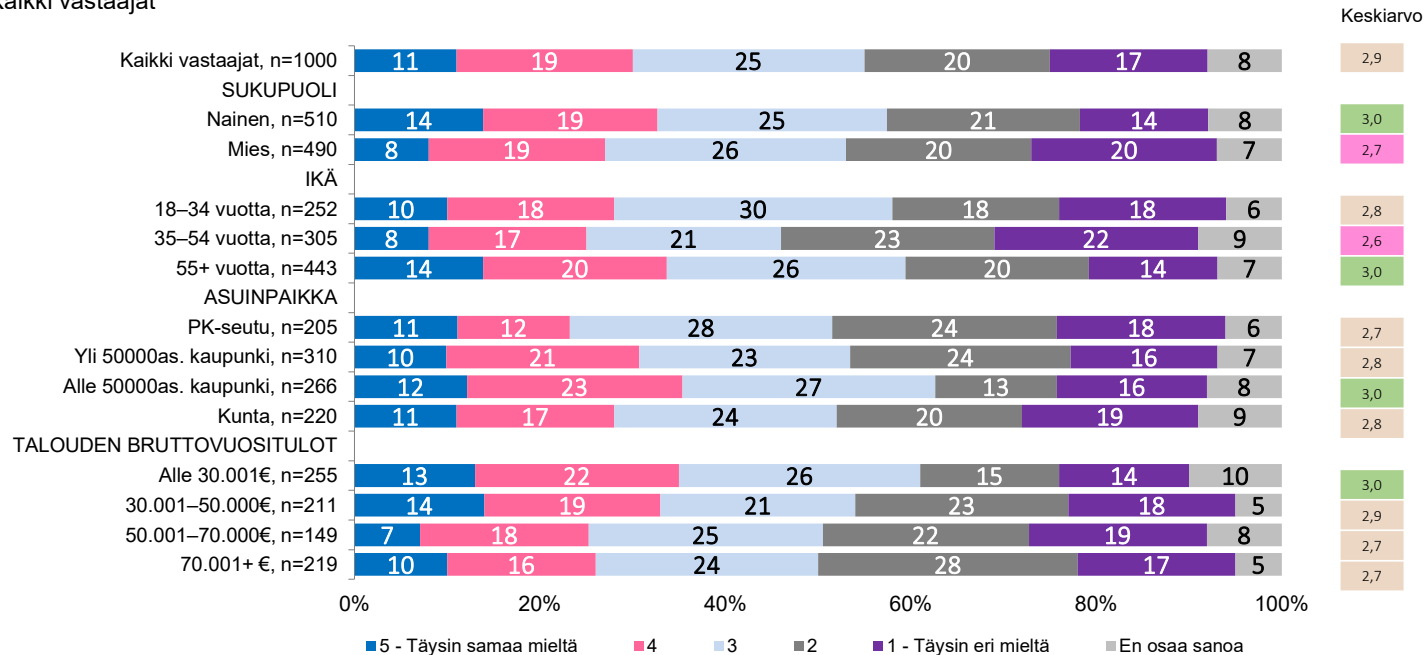
Sosiaalidemokraattien ja perussuomalaisten kannattajat jättäisivät muita useammin epäterveelliset tuotteet ostamatta, jos niissä olisi terveystieteellinen vero.

*Huom! Pieni n-luku

Ero on merkitsevä 99%:n tasolla ylöspäin
Ero on merkitsevä 99%:n tasolla alaspäin

Jättäisin paljon rasvaa, suolaa ja sokeria sisältävät tuotteet ostamatta, mikäli niihin sisältyisi terveysterveinen vero 2/2

"Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?"
Kaikki vastaajat

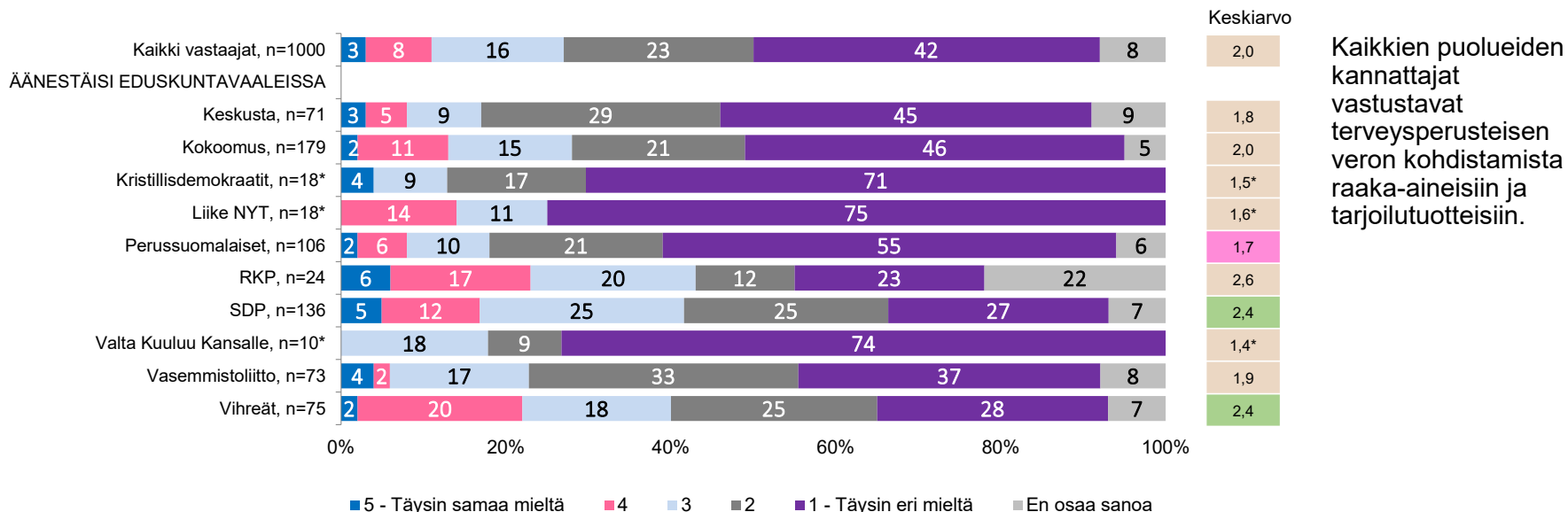
Terveysterveinen vero vaikuttaisi eniten naisten, yli 55-vuotiaiden ja pienituloisten valintoihin.

 Ero on merkitsevä 99%:n tasolla ylöspäin
 Ero on merkitsevä 99%:n tasolla alaspäin

Terveysperusteinen valmistevero on kohdistettava pakattujen tuotteiden lisäksi myös kotona ruuanvalmistuksessa ja leivonnassa käytettäviin raaka-aineisiin* sekä kahviloissa ja ravintoloissa myytäviin tarjoilutuotteisiin 1/2

”Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?”
Kaikki vastaajat

*kuten rasvoihin, öljyihin, lihaan ja lihavalmisteisiin, maito- ja kaurajuomavalmisteisiin, suolaan ja sokeriin.

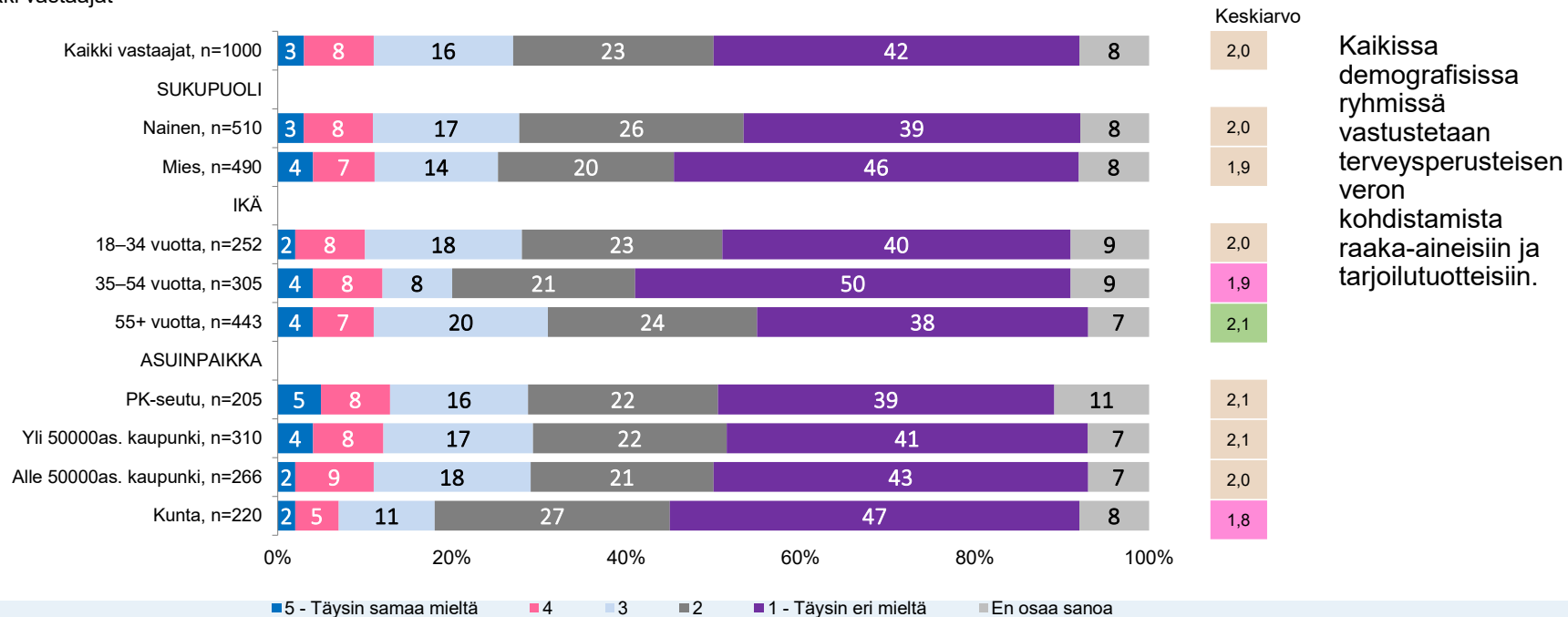
*Huom! Pieni n-luku

Ero on merkitsevä 99%:n tasolla ylöspäin
Ero on merkitsevä 99%:n tasolla alaspäin

Terveysperusteinen valmistevero on kohdistettava pakattujen tuotteiden lisäksi myös kotona ruuanvalmistuksessa ja leivonnassa käytettäviin raaka-aineisiin* sekä kahviloissa ja ravintoloissa myytäviin tarjoilutuotteisiin 2/2

”Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?”

Kaikki vastaajat

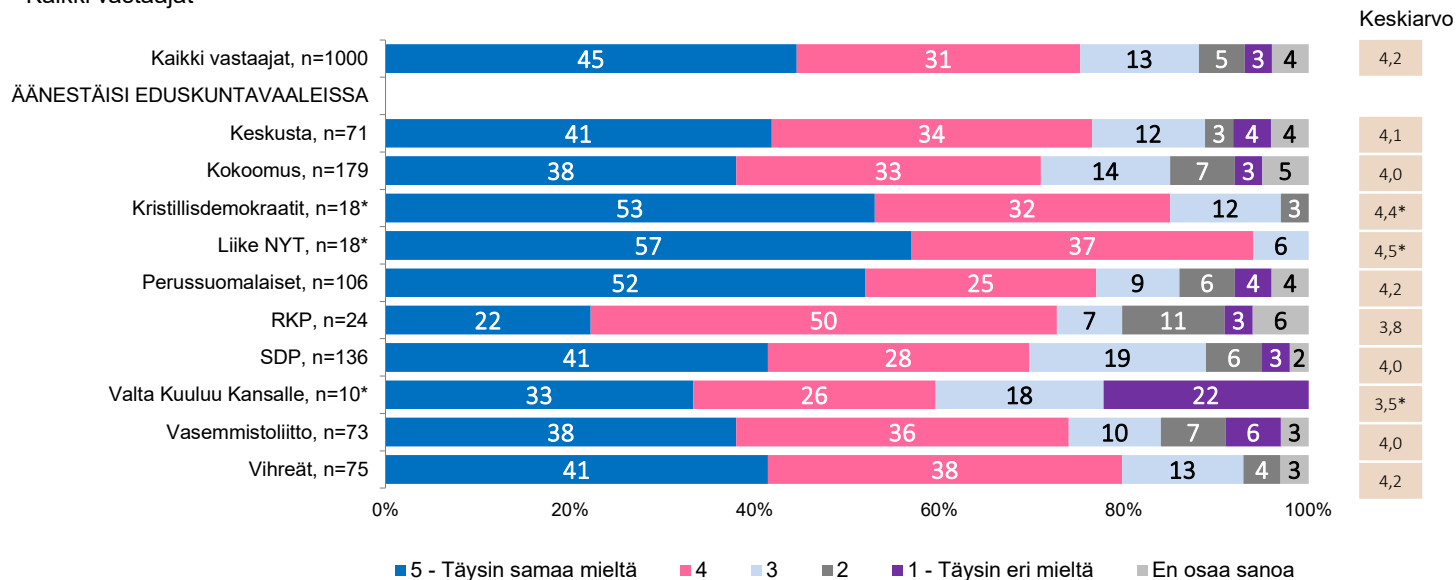

Kaikissa demografisissa ryhmissä vastustetaan terveysperusteisen veron kohdistamista raaka-aineisiin ja tarjoilutuotteisiin.

Terveysperusteisen valmisteveron käyttöönoton sijaan tulisi alentaa käsittelemättömien marjojen ja vihannesten arvonlisäveroa kannustamaan terveellisiin valintoihin 1/2

”Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?”

Kaikki vastaajat

Kaikkien puolueiden kannattajat haluaisivat uuden veron sijaan mieluummin alentaa marjojen ja vihannesten arvonlisäveroa.

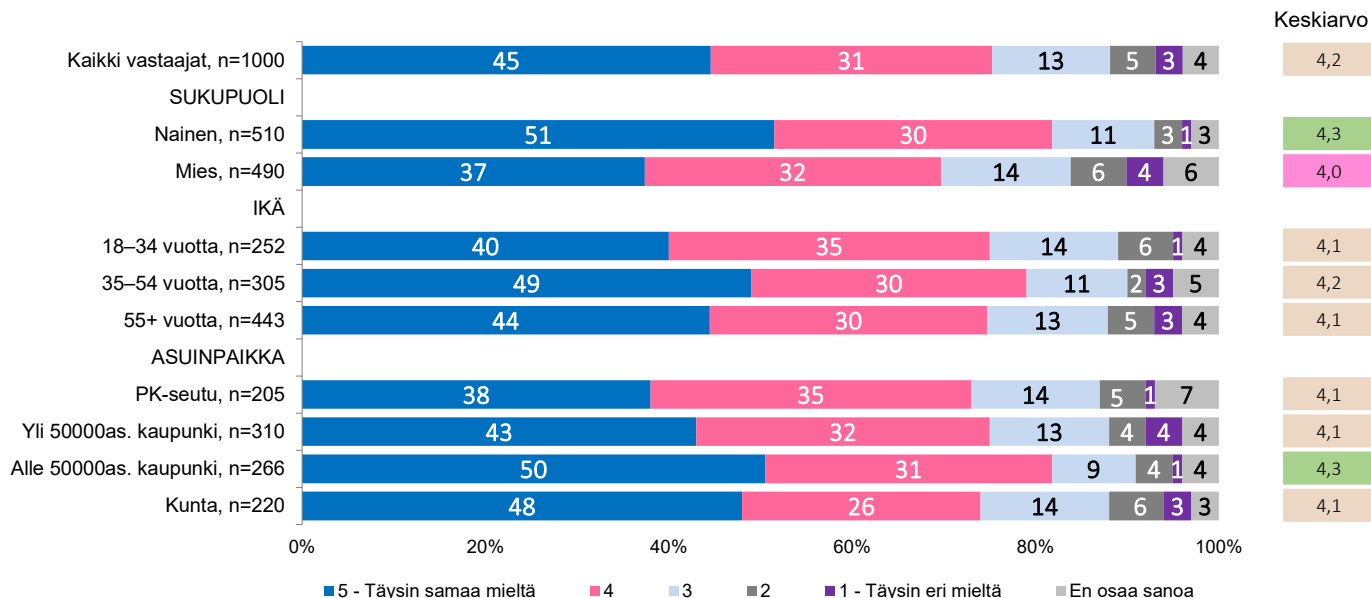
*Huom! Pieni n-luku

Ero on merkitsevä 99%:n tasolla ylöspäin
Ero on merkitsevä 99%:n tasolla alaspäin

Terveysperusteisen valmisteveron käyttöönoton sijaan tulisi alentaa käsittelemättömien marjojen ja vihannesten arvonlisäveroa kannustamaan terveellisiin valintoihin 2/2

”Kuinka samaa tai eri mieltä olet väittämän kanssa?”

Kaikki vastaajat

Kaikissa demografisissa ryhmissä haluttaisiin mieluummin alentaa marjojen ja vihannesten arvonlisäveroa.

■ Ero on merkitsevä 99%:n tasolla ylöspäin
■ Ero on merkitsevä 99%:n tasolla alaspäin

Parhaat keinot terveelliseen ruokavalioon ohjaamisessa 1/2

”Arjen valintoihin ravitsemuksessa voidaan vaikuttaa monin tavoin. Mitkä ovat mielestäsi parhaat tavat ohjata omia valintojasi terveellisen ruokavalion suhteen? Valitse korkeintaan kolme tärkeintä.”

Kaikki vastaajat, n=1000

Vastaajien mielestä selvästi paras tapa ohjata valintoja on alentaa kasvien, vihannesten ja marjojen arvonlisäveroa.

Pakkausmerkinnät terveellisyydestä ja kasvien korostaminen ruokalistoissa ovat suosittuja.

Parhaat keinot terveelliseen ruokavalioon ohjauksessa 2/2

”Arjen valintoihin ravitsemuksessa voidaan vaikuttaa monin tavoin. Mitkä ovat mielestäsi parhaat tavat ohjata omia valintojasi terveellisen ruokavalion suhteen? Valitse korkeintaan kolme tärkeintä.”

Kaikki vastaajat

	Kaikki vastaajat	ÄÄNESTÄISI EDUSKUNTAVAALEISSA										SUKUPUOLI		IKÄ			ASUINPAIKKA				
		Keskusta	Kokoomus	Kristillisdemokraatit	Liike NYT	Perussuomalaiset	RKP	SDP	Valta kuuluu Kansalle	Vasemmistoliitto	Vihreät	Nainen	Mies	18–34 vuotta	35–54 vuotta	55+ vuotta	PK-seutu	Yli 5000 as. kaup.	Alle 500 as. kaup.	Kunta	
	N=	1000	71	179	18*	18*	106	24	136	10*	73	75	510	490	252	305	443	205	310	266	220
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Kasvien, vihannesten ja marjojen arvonlisäveron alentaminen	58	53	52	51	59	64	58	62	48	60	51	64	52	61	60	52	60	58	62		
Pakkusmerkinnät ruuan terveellisyydestä esim. Sydänmerkki	33	37	34	36	52	34	24	32	32	29	25	35	31	33	34	32	33	31	36		
Vihannesten ja hedelmien korostaminen ruokalistaissa	30	26	31	12	25	26	32	30	27	25	37	31	28	22	24	38	27	32	27	33	
Pienemmät pakkaus-, annos- tai lautaskoot kaupassa tai ravintoloissa	21	14	23	8	13	18	24	23	25	24	19	25	17	17	25	21	21	21	20		
Yhteiskunnallinen valistus terveellisistä valinnoista	20	19	23	27	27	23	18	27	-	12	22	18	23	23	19	20	23	20	22	17	
Vastuullisen markkinoinnin edistäminen	19	21	16	22	10	14	14	18	19	33	28	20	18	25	15	19	19	17	23	18	
Ravitsemussuositukset	17	20	16	27	22	18	19	19	18	12	20	15	18	18	14	18	20	16	15	16	
Tuotteiden asettelu kaupassa tai työpaikkaruokailussa	15	8	14	20	9	9	20	17	8	22	22	18	12	22	17	10	15	17	15	13	
Perheenjäsenten ja ystävien kanssa keskustelu terveellisistä valinnoista	14	13	17	25	11	12	6	13	34	12	17	13	16	19	16	11	16	15	13	13	
Sokerin, rasvan ja suolan verottaminen ruuassa	12	12	15	-	5	7	20	15	26	15	20	11	13	16	10	11	13	14	12	9	
Terveystieteiden ammattilaisen tai ravitsemusterapeutin ohjaus	11	9	9	4	26	7	4	16	6	16	11	12	9	17	8	9	9	11	12	11	
Kaupassa tai ravintolassa henkilökunnan suositukset	3	-	1	-	-	7	6	2	-	4	4	3	2	4	2	2	3	3	3	1	
Ei mikään näistä	3	10	2	4	-	4	4	1	16	5	1	1	6	2	5	4	3	4	4	3	
En osaa sanoa	3	4	4	-	-	4	5	3	-	2	1	2	4	2	3	3	4	1	4	3	

Lisätietoja:

Yhteiskuntasuhteiden johtaja

Jukka Ihanus

puh. 050 463 9929

jukka.ihanus@etl.fi

www.etl.fi